

DIURNALUL GLUMETIU SOCIAL-TOCU.

Diurnalul acesta este în tota Marti-
săr'a; dar prenumeratiunile se primesc
în toate zilele. *Pretulu* pentru Austro-U-
garî'a: pre unu anu e 6 fl., pre I semestru
3 fl., — pentru Romanî'a și Tierile latine
și strene: pre unu anu 8 fl. (20 franci —
lei noi), pre I semestru 4 fl. (10 fr. — l. n.)
Unu numeru singuraticu costa 12 cr. v. a.

Tôte siodenile și assemnatiunile
sunt a se tramite la Redacti-
nea diurnalului în Gherî'a (Szamos-
ujcâr.) Er' diurnalele de schimb
precum și tôte scrierile de a caror'a
aparentia ar' fi a se face mentiune
în acestu diurnal sunt a se tra-
mite la *Proprietariulu diurnalului*
M. B. Stănescu în Arad.

Inserțiunile se primesc cu 7 cr.
de linia și 50 cr. faese timbrale.
La repetiri mai desc a unoru și
acelor'asi inserțiuni se accôrda re-
duceri însemnate în pretiulu de
inșerare.

Collectantii de inserțiuni se
împartășiesc în % cuvenitu.

Abonamentele sunt a se face prin assem-
natiuni postale: La **REDACTIUNEA DIUR-
NALULUI** în Gherî'a Szamosujvár. Cei de
gente barbara și din țiera straina se voru
adresâ: în *Siberî'a* la Tiarulu, în *Chin'a* la
Ching-chiling-ho, în *Persi'a* la Siaculu, în
Asî'a și în celelalte parti ale lumii la pre-
fectulu *Banî'a*. *Pretiulu de abonamentu*
se primesc în totu soiulu de bani — nu-
mai în bani ideali nu.

Lucruri mari și minunate.

*Cine dracu și-o vediutu
Puiu de ratia potcovitu,
Ciocârli'a cu rochia
Siorece cu pelari'a?*

*Ah! vediut'am câtu de multi
Câi cu côrne și boi siuti,
Siarlatani în multe dungi —
Cu trei bani în d'oue pungi
Și urechi de-unu cotu de lungi
Și multi ômeni peciovici
Ce se afla și pre-aici, —
Și pre-aicia pre la noi
Și ne facu multe nevoi,
Câ se 'mbraca 'n pelisen
Și-imitându pre farisen —
Cându pre fația te adia
Te, omôra cu-omenia.
Era cându apoi le rina
'Ti turbura apă bine
Și totu lucra pre sub mânu
Pân' te 'ngrôpa în ruina
Ticalosii! vai de ei
De câta draculu-'su mai rei.*

*Ei nu sciu vre-o maiestrîa
Decâtu prin ticalosia
Se se țiena la domnia
Și mereu pre asta cale
Se vênese la medale,
Și-epitete titulare
Cascigate prin tradare,
Câ-asiê lumea cându-i vede
Se crêda câ li se siede.*

*Io asiê credu câ-aste lifte
Dieu cu multu-su mai urite
Decâtu puiu celu de ratia,
Cându te 'ncerci se legi cu apă
O potcova la petioru
Se-lu faci de risu toturoru.*

*D'apoi câti cu ochilarii
Saru pre strade câ çinçiarii,
De sciintî'a ce-au în sine
Nici nu potu se vêda bine,
Te prirescu din departare
Cu dispretiu, cu contemnuare
Ei de zrikkeri și nasu-prinde
Nu vedu nice înainte, --
Scîn înse se lefêrdeze
Cheritulu se defaimeze
Și se sâpe grôpa mare
La toti câti le stan în cale.*

*Estî'a suntu și mai uriti
Decâtu puiu potcoviti
Numai ni'a le-ar' lipsi --
Oh și cum s'ar' potriri --
Câ se aiba și tithia,
Câ siorecii pelari'a;
Batâ-i crucea și argî'a
Nu-si bata capulu cu-omenia!*

*Inse ce se faci fârtate
Lumea ast'ai de peccate,
Și multi facu profitulu mare
Alergându pe aborn cale.*

*Dara diu nu succedêza
La totu natulu ce probêza
Câ se faca propasire
Prin acêsta uneltire
Câ dio frate lingusîrea,
Façiarî'a, clevetirea,
Cere multa viclenia --
(Intre noi disa se fia) --
Și-apoi nu totu omulu are
Darn de lingân, de tradare,
Și nu totu magarinulu pôte
Lumea din minte-a-o scôte --
Cându vênêza scopulu seu
Se se 'mbrace 'n piei de leu,
Nici se țiena 'ntinsu vest'mentulu
Dupa cum se 'ntôrce ventulu.*

*A fi omu de omenia
E mai mare maiestrîa
Decâtu cându ai vrê se fia
Siorecii cu pelari'a,
Ciocârli'a cu rochia.*

*Nu suntu 'este mêt fârtate
Lucruri mari, mai minunate
Decâtu asinulu — seraculu!
Cându ambla batutu câ saculu —
Tradatu chiar' de viersulu seu
De sub pielea cea de leu?*

FERICIREA INSURATULUI.

Satira.

(Fină)

II.

N'au trecut trei luni pline de când eu mam' insuratu
De când rari' fericire 'mi credeam ca mi-am aflatu,
... Mi-am luat nevasta-alăsa mai alăsa nu gasesci
Că-ci la ea cându intri 'n casa stai de capu se ametiesci

Ici gunoia pâna 'n genunchia, cătu stai a te osândi
Sorecii 'n elu si-scotu pui, călea 'ncepe a 'ncolți
Nici o buha din padure, nu-i mai mândra mai frumoasă.
Că si scump'a si alăsa, nevasta mea gratioasă!

Déca-i dicu se se chitósca, se so-apuce de lucratu,
Se curata nițelu cas'a de gunoia celu spurcatu, —
Ea 'ncepe se me 'njure, si căscandu o gura mare
Racnesce chiar' că si vit'a cându se duce la pierzare.

Audindu-o me cuprinde-unu fiou rece desperatu,
Me retragu si 'mi facu cruce că de duchulu necuratu,
Ce se facu? O Dóme sante! cătu de reu mai condamnatu
Candu mi-ai aruncatu 'n spate pe-acestu dracu impeliatu.

De trei luni m'am insuratu
Că de dracu 'su saturatu.
De cătu ast'felu se te 'nsori
Mai bene se te omori!!!

Dar' cu atâta nu-i destulu inca prinde-a lacramă,
Si c'o furia turbata incepé-a me blastemá:

Fire-ai tu de risu la lume
Si la ómeni de minune!
Fire-ai talpa iadului
Si pomana dracului
De ce dracu te-ai insuratu
Déca nu esci de barbatu?
Tu-'n locu se me dragostesci
Se me pieptini si chitesci
Tu-'n locu se curati 'n ca a
Se-mi aduci cafa pre mēsa,
Si se-mi ajuti la inbracare,
Vrei se-ti fiu eu servitóre?!

Totu asié mereu o mēna . . . apoi ér' incepe-a piānge,
Plānge, striga, sibiéra, urla, cătu nime n'o pôte invinge
Pāna 'n urma si urechi'a i-mi incepe-a asurdi,
Par' ca sum 'n alta lume nici ca mai potu povesti
De cătu ast'felu se te 'nsori
Mai bin' mori de siepte-ori!

Vedi asié patiescu cu astadi eu a mea scumpa muiere,
Ce e culta gratioasă ci cu-unu sacu mare de avóre,
Oh! adese-ori 'mi vine se me ducu . . . se fugu 'n lume;
Se n'o mai vedu 'n viétia nici se-i mai audu de nume.

Déca-amicii me invita la-unu paharelu de bere
Dieu nu cutezu a me duce far' a sci a mea muiere . . .
Că-ci vai dómne ce-ar' fi-atuncia intorcându-me acasa
De departe m'ar' cuprinde cu gurița-i neimlósá.

Candu me duc la preumblare si ea nu me 'nsocese
'Mi visita portmoneiulu si de bani mi-lu curatiesce.
'Esti'a-su zestrea dela taia, banisiorii parentiesci
Si tu vrei calice draga! se-i mánanci se-i prapadesci."

Sér'a déca trecu optu óre si eu inca nu-su acasa,
Jupanés'a si trimite servi, panduri din casa 'n casa
Pāna 'n urma dan de mene: „Dómnisior'a pe-a mēnatu;
Se-ti spunem se vii acasa, dar' acum ne'ntárđiatu."

Ce se facu asculta de tóte déca voi se mai am pace
Că-ci de sfada si bataia, dio-su sātulu si nu-mi pré place.

De cătu ca m'am insuratu
Mai bine masiu fi 'necatú.
Séu a-si fi fugitu 'n lume
Nime se-mi scie de nume!

Déca mergu cu deusa 'n bahari ea-si petrece si dantiaza,
Er' eu din unu anghiu de sala me uitu tristu cum se-amoréza
Cu frumosi si sprinteni tenei, cari se 'nbuldiescu pe-'ntrecute
Că la mand'a mea nevasta, cari de cari se-i faca curte!

Ea le ríde, le ochesco, le zimbescu 'n modu cochetu,
Densii saruta mán'a (gura, pôte cându nu vedu)
Er' la mene neci se nita, că cum nu i-asiu fi barbatu;
Dóme! Dóme sántu parinte! óre ce m'am insuratu?

De cându dracu m'o-'nsuratu
Cu-acestu mamona necuratu,
Tare am inbratranitu.

Si ca nu innebunescu!
De cătu ast'felu se te 'nsori
Mai bine se te omori!

Astadi vine-o moda noua de vestiminte, de frisura.
Canta că se le cupera de vrătu se scapu de-a ei gura . . .
Māne 'mi vinu negutiatorii, aduc contu de-atâtea sute
Eu nemicu nu sciu de asta dar' solvescu se scapu de multe.

In urma-'mi mai vine ioca eroitorulu, palariierulu,
Calcunariulu, cofecariulu, gradinariulu si friserulu . . .
Toti 'mi vinu cu cuite gata, le solvescu ca n'am ce face.
Că-ci de-a face-atâtea scărba dio-'su sātulu si nu-mi pré place!

Dar' aceste-'su, calea valea, lucruri inca ne'nsemnate
Nu le-asiu mai baga 'n séma, dar' candu vedu ca-su pusu la spate
Si ca ea nu me iubescu desi io-i juru ca-o iubescu,
Ma am si rivali o suta . . . Mi vine se 'nebnescu!

De trei luni m'am insuratu
Si asié m'am saturatu.
Ca de siepte-ori pre di
Asiu dori se potu mori!

Ce folosu am de avere, de cultura, de frumsetia,
Déca dens'a-mi stórce tóte pâna si scump'a-mi viétia;
Déca n'am nici o di buna, for' totu suferu chinuri grele --
Er' viétia me tortura me 'nbraca-'n haine de jele?!

Pre femeile cel' rele voi se le afurisescu
Se le scotu din lume-afara, séu de totu se le stérpeacu,
Că se nu mai cada nime 'n doacescile loru ghiare
Că-ci ele 'ti ieu si pelea chiar' de viu stau se te-omóra . . .

— De m'asiu vedé inc' odata junisianu precum am fostu
Asiu dá nóne serindare si-altulu nu m'ar' face prostu
Nici porunca din scriptura, nici lumea cu alu ei sfatu,
Chiar' nici draculu cu alui angeri ce-mi cantá totu de-'nsuratu!

Scriptur'a déca voiesce pre ómeni se-i inmultiesca
Placii . . . Insorese . . . si gaste din dulceti'a femeiasca!
Dar' la juni le dee pace, nu-i 'mbete cu-'nsuratu,
Se traiasca cum le place, cum de teneri s'au delatu!

Pentru mine unulu inse tóte-aceste suntu desiérte,
Ce-am facutu nu potu desface, far' singuru prin drag'a mórte,
Totu ce mai potu io-acum face pentru cei neinsurati
Este statulu ce fratiesce v'asiu rogá se-lu ascultati:

Déca dorulu ve ajunge că in lumea pecatósa
Se traiu urmându scriptur'a, si vé veti cercá mirésa
Oh! ve juru pre ceru si stele, nu-'ntrebati de-avere multa,
Dar' dieu nici de-i multa frumoasă, de-i din lumea cea mai cuita!

Că-ci averea cu frumsetia si cultur'a cea mascata
Suntu ca rosele spinóse, cari cu-aloru spini te sagéta . . .
Si 'mpungându-te odata vei avé ce suferi
Chiar' si-atunci candu intru ele nu-i afia ce miroși!

Că-ci femeia cea cochetá, dragalasia si smerita,
E cá viper'a la care te 'ncredi ca-i inblandita;
Si femeia cu avere e cá vulpea 'nșielatóre
La care de-i pici 'n grópa nu mai vedi o di cu sóre.

Tóta-averea, frumsetia si cultura ce-o cercati
La copilele cu carii a-ti voi se ve-'nsurati
Fiai blandeti'a, virtutea, cari in veci nu vescediöscu
Iubirea si-onestitatea, cari nici candu nu-'mbetranescu.

Junisiani si cu barbati,
Toti căti vreti se ve-'nsurati,
Dela mene invetiati:
Fete-avute nu luati,
Nici avute, nici frumoše
Nice cu cultura alésa;
Déca vreti a trai bene
Si se nu patiti cá mine.
Dar' luati fete serace
Carii nu se sciu preface
Si sciu se-ti pastreze amoru
Si credintia pâna moru —

Ast'felu inbitii mei frati
Toti căti vreti se ve-'nsurati,
Déca me ve-ti ascultá
Fórte bene ve-ti amblá!
Ve-ti traia cá-'n paradisu
Nu cá mene totu cu plānsu;
Ve-ti avé dile senine
Nu cá mine totu suspine;
Ve-ti fi véseli fericiti
Nu cá mine necajiti;
Viétia va fi bucuria
Nu cá mie o pustia!

Prelegeri din Computu.

INVEȚIATORULU: Ce este computulu?

SCOLARIULU: Computulu este sciencia prin care in-
vetiamu a no insusi tôte bunurile de pre pământu.

INV. Da bunurile altor'a iertatu e a ti-le insusi?

SCOL. Tôte bunurile cari se afla in mâinile strainiloru
mi-e iertatu a mi-le insusi pre ori-ec cale, căci singuru popo-
rulu jidovescu are dreptu la bunurile pământului, pentru-că
pre elu l'a alesu Jehov'a că se stapâneșca pământulu si totu
ce se afla intr'ensulu.

Prelegeri din Geografia.

INVEȚIATORULU: Unde se afla Patria' ta?

SCOLARIULU: In totu loculu afora de Palestin'a.

INV. Si in Palestin'a de ce nu?

SCOL. Pentru-că acolo nu mi-e bene.

INV. Si de ce nu 'ti e bene in Palestin'a?

SCOL. Pentru-că acolo se afla pre multu omeni de nea-
mulu meu: si apoi jidovu cu jidovu nu pôte trafi intr'unu
locu, căci scrisu este se nu poftești bunulu deapropeliu teu!
(adeca-te a jidovului.)

Prelegeri din Constitutiunea Patriei.

INVEȚIATORULU: Ce intielegi tu sub Constitutiunea
Patriei?

SCOLARIULU: Constitutiunea Patriei este cuprinsulu
drepturiloru si a detorintieloru ce are fie-care omu in patri'a sa.

INV. Ce drepturi si detorintie are jidovulu in patri'a sa?

SCOL. Ela are dreptulu de a monopolisâ cărciumaritul.
negutietoritulu si totu felulu de geschäfteriuri — a fi frun-
tasiu la saba, membru la comitatu si deputatu la diet'a țierei;
ôr detorintiele lui suntu de a luâ percente, a dâ palinea
îmbetătoria si a duplicâ răvasiulu, punându-lu la contractu
cu dobânda in tóta lun'a odata.

Scrisórea unui Selagianu adresata unui Naseudeanu.

Cinstite zsupinye Oanye!

Fiindu-cã în hãtãlmulu alkãziãului nostru la soka-dalomulu buciãlã nu potiu chi pontos szimben de kãteleségulu de a-ti aduce 19 vadre de palinca si hordãule de gvin, me gandii se facu alkãtmatlãsãg si se-ti dãu in hirj, ce este prien'a caunei si okã de pre lãnga totu igyekvãsiulu mieu nu potiu chi pontos in acestu kãteleség. Eca draga zsupinye ipeny in pilãntãsiulu candu faceam elãkãszãletyu a tyisztãlũ boroshordãule cã se ne undulimũ la hegy si se areduimũ cu celi alãlti, precum e szokãsiulu la szãrety, erkezũi végrehãjtãu cu pãcsãtu dela adãhivãtal se-nũ zsukuãscã joszãgulu si marhũticle pentru potãdeulu, cu care me marasztũise in hãtrãlekũ vãrmegeyi. Poti kipzũi ce mare boszusãg si ciuda a fostu acestã! Dar' apoi candu vediu cã halãduesce pre vranitã si esendbztosũu cu rendelety dela dũleu si cu eskũtũi cã se-mi duca la vãroshãz esilãdũ pentrucã au prevaricatu in tilos candu trecuse cu marhele la legeleu, gandeam cã nyomorusãgurile sau areduitu cã arvizu dela Szãtmãr asupra mea?

La acesteã se mai tãlãlui si altu boszusãg cã pre candu ticãziãmũ boroshordãulu celũ mare cã unũ gãzhãjen depe Tisa cu gazdoia si cu celialãlti esilãdi, cã se se adauga nyomorusãgulu, halãduira sertãsii din ndvoru in tyertyũ celu de vetemãnyuri alu vecinului si acestã cã unũ haragus lua fãsz'a si taiã lab'a la kocza cea fa-caua. Aci erãm tyityilyãnu se me ducu la notãrisiu se-mi faca unũ kãrelem de halãszãtãs pentru potãdeu, cã asia ne magyarãzlũi kãvetu celu alesemũ la vãlãszãtãs pentru orszãggyũlãs, cumca cei ce se marasztũesce in hãtrãlekũ au o oka de a kãrelmezũi pentru halãszãtãs, ei trebũi se facu si pentru sertãsii unũ vãdkereset la jãrãsbireu, de ora ce vecinulu nu a fostu in jog a taiã lab'a cu fãszã la sertãsii halãduiti diũ odorũ fora tudomãsiulu meu. Din aceste szimben poti itãlũi cinstite zsupinye Oanye cã nu din hib'a mea se intempla acestu hãtrãmaradãs; boszusãgurile si nyomorusãgu au venitu asupra mea cã arvizulu dela Sze-gedinu, ce l'a trimisu Dommedien de csapãs peste tiãra; m'a impedeatu in szãndãkulu se nu potiu impleni kãteleségulu szimben de donniã-t'a precum ni-o fostu egyessãgu la alkãzãs. — Ci chũi cu ingãduintã cã indãta-ce vã intrã fagyãsulu palinca si hordãule puse in egyessãg, voiũ luã szekeresii si le voiũ portã cu cinstã. deãra-ce becsuletjulu mieu ajunge mai multu decãtu unũ boroshordãũ cu mustu.

Crede cinstite zsupinye cã me cuprinse esuklãsulu de atãt'a hãj cãtu s'au undulitu asupr'a mea si a esãlãdulũ; borãs'a-mi de atunci zãce in pitrom cuprinãsa de szãvdobogãs si banatu.

Altũema nu chũi bõncãduitu cã mustulu dela sajtalãsulu de acumũ e mai bunũ decãtu celu de porumbele si de vacskore, va avã kelendãsãg preste chibzũel'a dãle, numãi hazna poti avã din acestu alkãzãs, io sum inescãlũtu si mũ banuescu fãrte cã m'ãm slobozitu la egyessãg, dar' trãca duca-se, dupã plãia kepenyãg, a-mi banũi ar' chi mare

bolondãg si numãi betegsig in esonte. — Te rogu se nu sajnaluesci si si chũi ingãduitorin cã cu alkãtmatosãgulu celu de aprãpe pãna la elsũ luaci voiũ tienã de detorintã a mi impleni kãtelesãgu cum se ducesce dupã bessãd'a de pre la noi, vrãu cã cãndu ne va tãlãlãi Dommedien se ne potema nitã szimben unũu la altulu.

Spuie hirj bunũ si la jupenãs'a Firoã — si tiszteletyulu men si a boresei mele, — ferãscã-ve Dommedien de boszusãgurile mele, cã diũ nu le adermeluescu.

Scrisãnu in Selãgiũ pre vrãmeã szãretyãlũ in diũ'a nyomorusãgulũi si me iscalescu

Eu Selagianulu.

Care-si de potere.

Ciungulu, Ologulu si Golãnu lu ce-lu portã,
La cãrciũma 'mprenã bẽndũ pãna se imbetã, —
Orbulũ redicã pahãrulu, faciã vinului privindu
— U... iu-iu! Ce faciã frumãsa! dise tare chiuindu.
Ciungulu necãjitu de vorbã dise:

Dieu imbeunescu!

De unde-i vedi tu faciã meĩ? Ori vrei se te palmuescu?
— Ci nu stã dise Ologulu, iã-lu cu mãnilã de peru,
Cã-lu pãsezu cu sub piciorũ, si ti-lu batu de ti-lu facu meru
Iar' Golãnu lu ce stã faciã, vedrãndũ cã se indãrjescu:
— Dati mei, dise catra densii, cã-ti ce-a fi cu implinescu.

* * *

De ce s'a trasu la umbra?

Tu pierde vãra! dormi aici la umbra, in locu cã sã
Incezi. Nu esti vredniew cã sãrele sã strãlucãscã asupra ta.
— Scũ.
— Si-apoi?
— Tocmai pentru ace'a m'ãm retrãsu aici la umbra.

Tãnd'a si Mãnd'a cu soãiele lorũ **Trãnc'a** si
Flãnc'a au caletoritu prin lume si tiãra, cu concediu
de done septemãni.

STAFETA SATULUI.

Plecãndũ de-acãsa Redãctorulu acestui diurnãlu intr'o caletoria de cãtev'a dũle, in treburi national-economice si industriale: a facutu se plece si „GUR'A SATULUI” pre la casele crestiniilorũ cu cãtev'a dũle mai curãndũ decãtu de ordinarũ. Sperãmũ inse cã nici asiã nu va aillã hot'a in ãsia la casã nici unũ Romanũ adevãratũ cu sentiu verde si curãtu. Se ne rovedemũ sanetosi in ¹⁹²⁵ I. c.

Vãrãjãtãrea Va vrãgi

De astãdi a sãptãea di!

Frundã verde bat'o braũ'a . . . Fii pre pace cã-a batũt'o.

Toti acei pravoslavnicũ crestini cari au benevoitu a primũ cu acum in 5 renduri pre „Gur'a Satului” la casele Dlorũ si inca nu i-au datũ lescaie de chimiru, suntũ rogati se-i trãnitã: de-lu vedũ bucurosũ si mai departe in locãsiurile Dlorũ cate 1 fl. 50 cr. socotitu pre 1/4 de anũ, er' de nu vrãu se-lu mai vãdia pre la casele Dlorũ se-i trãmitã 60 cr. pentru cele cinci visite ce le-au facutu. — Dof-torulu ve cere cãte 1 fl. si mai multu de-o visita pentru cã ve prescriã amãrelã scumpã din potica — „Gur'a Satului” inse ve cere numãi cãte 12 cr. de o visita — [1 fl. 50 cr. de 13 visite (1/4 de anũ), 3 fl. de 26 visite (1/2 de anũ) 4 fl. 50 cr. de 39 visite (3/4 anũ), si 6 fl. de 52 visite (1 anũ) — si ve departã tãte grãgile si bolele, tanãduindu-ve de junghiuri si bole neprãsunice si scãpãndũ-ve de dũchuri necurate si de lifte spurcate. — Ei darã cã „Gur'a Satului” e mai cu mila catra Dvostrã! Fiti darã si Dvostrã cu animã bunã catra elũ si primitũ-lu cu caldura in casele Dvostrã si-i dati ce i-se cuvãne!

„Amiculu Familiei” a inceputũ a esi cã fãia septemãnãria, in tãta Martiã. Se pãte abonã pre semestruulu acest'a cu 2 fl. v. a.